

ÄHTÄRIN KAUPUNKI
Meijeritien parantaminen

TYÖTURVALLISUUSASIAKIRJA

Sisältö

1	YLEISTÄ	2
2	ERI OSAPUOLTEN TURVALLISUUSTEHTÄVÄT	2
2.1	Rakennuttajan turvallisuustehtävät	2
2.2	Urakoitsijan turvallisuustehtävät	2
2.3	Muiden osapuolten turvallisuustehtävät	3
3	URAKAN TURVALLISUUSPERIAATTEET	3
3.1	Yleistä	3
3.2	Turvallisuusasioiden dokumentointi	3
3.3	Turvallisuussuunnittelu ja -seuranta	4
3.4	Tilaaajan valvontaoikeudet	4
3.5	Määräykset ja ohjeet liikenneturvallisuudesta	5
3.6	Muut turvallisuusohjeet	5
4	YKSITYISKOHTAISET TURVALLISUUSTIEDOT	5
4.1	Vaarat rakennuskohteen luonteesta	5
4.2	Varottavat rakenteet ja laitteet	5
4.3	Vaarat rakennustyön organisoinnista	5
4.4	Vaarat itse rakennustoiminnasta	5
4.5	Vaarat rakennushankkeen olosuhteista	6
4.6	Vaarat toimintaympäristöstä	6
4.7	Menettelytapaohjeet	6
4.8	Yhteensovittamisen säännöt	6
4.9	Henkilösuojaimet	6
4.10	Rakennusvälineet, koneet ja laitteet	6
4.11	Terveydelle ja ympäristölle haitalliset aineet ja materiaalit	6
4.12	Pölyn leviämisen estäminen	7
4.13	Melua aiheuttavat työt	7
4.14	Työmaan suojaaminen	7
4.15	Ympäristön puhtaanapito	7
5	PÄÄTOTEUTTAJALLE KUULUVAT TURVALLISUUSSUUNNITTELUKÄYTÄVÄT TIENRAKENNUSURAKASSA	7
5.1	Työmaa-alueen käytön suunnittelu	7
5.2	Turvallisuussuunnitelma, ennen töiden aloittamista	8
5.3	Vaarallisten töiden turvallisuussuunnittelu	8
5.4	Työkohteen liikenteen järjestelyn suunnittelu	8
5.5	Työmaan turvallisuusseurannan pöytäkirja	8

1 YLEISTÄ

Tämä turvallisuusasiakirja perustuu valtioneuvoston päätökseen rakennustyön turvallisuudesta (VNP) 629/1994 5 §:ään sekä annettuihin muutoksiin VNA 426/2004, VNA 702/2006 ja VNA 205/2009.

Tämä turvallisuusasiakirja koskee Ähtärin kaupungissa tehtävää kadun rakentamistyötä välillä Ostolantie – KT 68 (Virtaintie).

Turvallisuusasiakirja sisältää tietoja tähän urakkaan sisältyvien töiden vaaroista ja haitoista sekä ongelmista.

Turvallisuusasiakirja sisältää tilaajan antamia turvallisuusvelvoitteita ja -menettelytapoja, joita urakoitsijan ja hänen aliurakoitsijansa on noudatettava urakkaan kuuluvissa töissä.

2 ERI OSAPUOLTEN TURVALLISUUSTEHTÄVÄT

2.1 Rakennuttajan turvallisuustehtävät

Työn tilaaja on laatinut rakennuttajan roolissa turvallisuusasiakirjan. Kohde on valmisteltu toteutettavaksi yhtenä urakkana, joten tässä urakassa ei sovelleta rakennuttajan osalta VNP 629/94:n 5 § 2 mom. edellyttämiä rakennuttajan yhteensovitusvelvollisuuksia.

Rakennuttajan on varmistettava, että päätoteuttajana toimiva urakoitsija on laatinut VNA 205/2009 10 §:ssä tarkoitetut rakennustöiden työturvallisuutta koskevat suunnitelmat sekä 11 §:ssä tarkoitetut rakennustyömaa-alueen käytön suunnitelmat.

Varmistaminen edellyttää, että urakoitsija esittää rakennuttajalle suunnitelmat ja asiasta tehdään merkintä työmaakokouksen pöytäkirjaan. Tämän korvaava muu menettely voi olla "nähty" -merkintä suunnitelmassa ja merkintä työmaapäiväkirjassa.

Vastaavasti menetellään, kun urakoitsija esittää työmaalla työskentelevien henkilöiden tiedot.

Rakennuttajan nimeämänä VNA 205/2009 2 luvun 5 § edellyttämänä turvallisuuskoordinaattorina rakennushankkeessa toimii yhdyskuntatekniikan insinööri.

2.2 Urakoitsijan turvallisuustehtävät

Tämän urakan saanut urakoitsija toimii päätoteuttajana ja hänen on huolehdittava niistä turvallisuustehtävistä, jotka on määrätty turvallisuusmääräyksissä päätoteuttajalle.

Päätoteuttajan tulee huolehtia työnantajia velvoittavien riskikartoitusten tekemisistä, työntekijöiden perehdyttämisistä ja lakisääteisten tarkastusten suorittamisista.

Urakoitsija nimeää ennen töiden aloittamista työsuojeluorganisaation ja pätevän vastuuhenkilön, joka vastaa päätoteuttajan turvallisuustehtävien toteuttamisesta urakassa. Tilaajalla on oikeus olla hyväksymättä vastuuhenkilö, mikäli esitetty henkilö ei täytä tässä vastuunalaisessa tehtävässä edellytetyjä vaatimuksia.

Urakoitsijan on tehtävä rakennustyöstä ennakkoilmoitus työsuojelupiiriin.

2.3 Muiden osapuolten turvallisuustehtävät

Päätoteuttaja vastaa, että jokaisella aliurakoitsijalla tulee olla nimettyä ennen töiden aloittamista pätevä vastuunalainen henkilö, joka huolehtii aliurakoitsijoiden osalta turvallisuustehtävistä ja töiden turvallisuudesta.

Aliurakoitsijan on noudatettava tilaajan antamia turvallisuussääntöjä ja -ohjeita.

3 URAKAN TURVALLISUUSPERIAATTEET

3.1 Yleistä

Urakan sopimuskatselmuksessa käydään läpi turvallisuusasiakirjan tiedot ja urakan turvallisuuden kannalta muut oleelliset seikat. Urakoitsijan (päätoteuttajan) velvollisuus on huolehtia näiden turvallisuusasioiden tiedottamisesta ja varmistamisesta myös aliurakoitsijoidensa ja itsenäisten työsuorittajiensa osalta.

Tilaajalla on oikeus antaa myöhemminkin urakkaa koskevia tarkempia turvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita.

3.2 Turvallisuusasioiden dokumentointi

Päätoteuttajaksi määritetty urakoitsija ylläpitää työturvallisuusmääräysten mukaisia tiedostoja urakkaan liittyvistä turvallisuusdokumenteista, mm. vaarallisiksi luokiteltujen töiden suunnitelmista, tarkastuksista, kokouksista ja perehdyttämisistä. Urakoitsijan on dokumentoitava lisäksi hankkeella sattuneet liikennevahingot ja työtapaturmat sekä "vähältä piti"-tapaukset.

Tilaajalla on oikeus saada nähtäväkseen urakkaan liittyvät turvallisuusdokumentit ja niiden sisältö käydään läpi työmaakokouksissa, kun tiedoissa tapahtuu muutoksia tai kun on tehty työkohtaisia turvallisuussuunnitelmia.

3.3 Turvallisuuksuunnittelu ja -seuranta

Urakoitsijan on ennen työkokonaisuuksien aloittamista suunniteltava eri töiden ja työvaiheiden tekeminen sekä niiden ajoitus siten, että työt ja työvaiheet voidaan tehdä turvallisesti aiheuttamatta vaaraa urakassa työskenteleville tai muille työn vaikutuspiirissä oleville.

Urakan turvallisuussuunnittelussa tarvittavat lähtötiedot käyvät ilmi pääasiassa suunnitelma-asiakirjoista ja muusta tarjouspyyntöaineistosta.

Urakoitsijan laatimat muut työturvallisuusmääräyksissä mainitut suunnitelmat on saatettava urakan valvojalle tiedoksi. Urakan valvojalla on oikeus esittää muutosvaatimuksia suunnitelmien sisältöön.

Urakoitsijan on laadittava muun muassa seuraavista vaarallisista töistä ja työvaiheista kirjalliset suunnitelmat (ks. VNA 702/2006 7-8 §):

- *Työt, joissa työntekijöihin kohdistuu maan sortuman alle hautautumisen, maahan vajoamisen tai korkealta putoamisen vaara, joka on erityisen suuri työn luonteen tai käytettyjen työmenetelmien taikka työskentelypaikan tai työmaan olosuhteiden vuoksi.*
- *Suurjännitejohtojen läheisyydessä tehtävät työt.*
- *Työt, joissa käytetään räjähdysaineita.*
- *Työt, joissa on kiertotiejärjestelyitä.*

Urakoitsijan on varmistettava urakassa käytettävien koneiden ja laitteiden kunto sekä soveltuvuus kulloinkin kyseessä oleviin käyttötarkoituksiin.

Urakoitsijan on tehtävä koneille, laitteille, teline- ja nostokalustolle sekä nostoapuvälineille lakisäätteiset vastaanotto- ja käyttöönottotarkastukset.

Urakoitsijan on suoritettava työmaalla viikoittaiset työmaamittaukset, joissa tarkistetaan työkoneiden kunto sekä työntekijöiden turvallisuus. Edellisten lisäksi huomioidaan työmaan ulkopuolisen liikenteen turvallisuus. Tarkastusten lisäksi on muutenkin valvottava työturvallisuusohjeiden noudattamista työmaalla.

Päätoteuttajan (pääurakoitsijan) on huolehdittava siitä, että jokaisella urakka-alueella työskentelevällä sekä urakoitsijan omalla että alihankkijan työntekijällä on urakka-alueella liikkuessaan näkyvillä työturvallisuuslain 52 a §:n mukainen henkilön yksilöivä kuvallinen tunniste. Urakoitsijan tulee ylläpitää ajan tasalla olevaa kulkulupaluetteloa em. henkilöistä sekä toimittaa se kuukausittain tiedoksi tilaajalle.

3.4 Tilaajan valvontaoikeudet

Tilaajan nimeämällä edustajilla, kuten turvallisuuskoordinaattorilla, urakan valvojalla ja liikenneturvallisuusasiantuntijoilla on oikeus milloin tahansa pitää turvallisuuteen liittyviä tarkastuksia ja katselmuksia niissä työkohteissa, joissa tehdään urakkaan kuuluvia töitä.

Tilaaajan edustajalla on oikeus asettaa määräaika liikenne- tai työturvallisuutta vaarantavien laiminlyöntien korjaamiseksi. Jos laiminlyöntiä ei korjata annetussa määräajassa, tilaaja voi keskeyttää työt ja antaa asian työsuojeluviranomaisten käsiteltäväksi.

Tilaaajan edustajan tai liikenteen valvojan esille tuoma liikenneturvallisuutta vaarantava puute on korjattava välittömästi, samoin puute, joka voi aiheuttaa vaaraa tai vakavaa haittaa muille työkohteen vaikutuspiirissä oleville osapuolille.

3.5 Määräykset ja ohjeet liikenneturvallisuudesta

Urakkaan kuuluvien töiden liikennejärjestelyissä noudatetaan Liikenneviraston julkaisusarjan "Liikenne tietyömailla" -ohjeita.

Ajoneuvojen ja työkoneiden käytössä tulee noudattaa Liikenneviraston ohjeessa "Liikenne tietyömailla. Tienpitoajoneuvot" (LO 40/2013) esitettyjä periaatteita tieliikenteen poikkeussääntöjen soveltamisessa, sekä ottaa huomioon ajoneuvoilta vaadittavat turvallisuus- ja havaittavuusvaatimukset.

Tilaaajan edustajalla on oikeus antaa soveltamisohjeita ja tulkintoja ohjeisiin liittyvistä asioista.

3.6 Muut turvallisuusohjeet

Urakoitsijan on noudatettava toiminnassaan muiden tahojen ja yhteisöjen antamia turvallisuusohjeita.

4 YKSITYISKOHTAISET TURVALLISUUSTIEDOT

4.1 Vaarat rakennuskohteen luonteesta

- *Liikenne*

4.2 Varottavat rakenteet ja laitteet

- *Ilmakaapelit*
- *Maakaapelit*
- *Kaukolämpöputket*
- *Vesihuolto-putket*

4.3 Vaarat rakennustyön organisoinnista

- *Nykyiset kaapelit*

4.4 Vaarat itse rakennustoiminnasta

- *Vaaralliset työvaiheet ja työt (ks VNP 629/1994) ja niihin liittyvät suunnitteluvaiheet*
- *Työskenteleminen kaivannoissa, tuentarve*

- *Kaivumaiden ja kivien läjittäminen kaivannon läheisyyteen (sortumavaara)*

4.5 Vaarat rakennushankkeen olosuhteista

- *Yleinen liikenne*

4.6 Vaarat toimintaympäristöstä

- *Kapeat tieosuudet*
- *Lapset työmaan ympäristössä*

4.7 Menettelytapaohjeet

- *Tiedottaminen rakennustyöstä*
- *Urakoiden ja työvaiheiden yhteensovitus*
- *Lupakäytännöt (tieturvakortit)*

4.8 Yhteensovittamisen säännöt

- *Yhteensovittamisen käytännöt*
- *Toimintatavat työmaan turvallisuusjohtamisessa*
- *Työmaan pelisäännöt*
- *Avatuista kaivannoista varoittaminen: puomit, vilkut, liikennemerkkit*
- *Tieturvakoulutus*

4.9 Henkilösuojaimet

Kuhunkin työvaiheeseen liittyvien suojainten valinnan ja käytön tulee perustua asianmukaisiin riskienarviointeihin.

Liikennealueella työskennellessä on käytettävä näkyvää varoitusvaatetusta. Varoitusvaatetuksen tulee täyttää vähintään standardin EN 471 mukaiset toisen luokan varoitusvaatetusluokitukset. Liikenteenohjaajien varoitusvaatetuksen luokan täytyy olla kolme.

4.10 Rakennusvälineet, koneet ja laitteet

Työkoneiden osalta vastaanottotarkastuksessa tarkistetaan myös niiden havaittavuus ja niihin liittyvät varoituslaitteet. Päätoteuttaja suorittaa työmaalla säännöllisin väliajoin työturvallisuustarkastukset, jossa tarkastetaan välineet, koneet ja laitteet sekä työntekijöiden henkilösuojainten käyttö ja työturvallisuus.

Työmaiden sulku- ja varoituslaitteista tulee ilmetä päätoteuttajan nimi.

4.11 Terveydelle ja ympäristölle haitalliset aineet ja materiaalit

Työssä ei saa käyttää aineita ja materiaaleja, joista on merkittävää vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

4.12 Pölyn leviämisen estäminen

Työmaapölyn ennaltaehkäisemiseen on kiinnitettävä riittävästi huomiota.

4.13 Melua aiheuttavat työt

Työstä ympäristölle aiheutuvan melun osalta päätoteuttajan on otettava huomioon ja huolehdittava meluntorjuntalain 13 §:n mukaisesta, *erityisen häiritsevää melua aiheuttavia tilapäisiä toimintoja* koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta.

Kaupungin järjestyssäännön määräykset on huomioitava.

4.14 Työmaan suojaaminen

Työmaiden aitaamisessa ym. merkitsemisessä on otettava huomioon työn luonteen edellyttämät vaatimukset ja toteuttamisedellytykset, sekä työntekijöiden turvallisuuden kannalta että ympäristön aiheuttamista lähtökohdista. Erityisryhmien ja viranomaisten liikennöinti alueelle tulee huomioida. Erityisesti pitää huomioida lasten liikkuminen työmaan ympäristössä.

Työmaan aikaiset liikennejärjestelyt toteutetaan urakoitsijan laatimien suunnitelmien mukaisesti.

4.15 Ympäristön puhtaanapito

Päätoteuttajalle kuuluu työstä johtuva ympäristön puhtaanapito

Työt on järjestettävä siten, ettei ympäristölle aiheudu tarpeettomia likaantumisia aiheuttavia häirtäviä vaikutuksia.

5 PÄÄTOTEUTTAJALLE KUULUVAT TURVALLISUUSUUNNITTELUKÄYTÄVÄT TIENRAKENNUSURAKASSA

5.1 Työmaa-alueen käytön suunnittelu

Urakassa työmaa-alueen käyttö voidaan suunnitella yhdessä yleisen liikenteenjärjestelysuunnitelman kanssa esim. työntekijöiden autojen pysäköinti, kaluston ja tarvikkeiden varastointi, ym.

Työmaa-alueen käytön suunnittelu tehdään esim. tukikohta-alueen käytöstä. Alueen käytön suunnittelussa esitetään mm.:

- raskaiden ajoneuvojen ja muiden liikkujien käyttämät reitit
- toimisto-, henkilöstö- ja varastotilojen määrä ja sijainti
- koneiden ja laitteiden sijoitus
- ulkovarastotilat

- jätteiden kerääminen, säilyttäminen, poistaminen ja hävittäminen
- palontorjunta
- räjähdysaineiden varastoiminen

5.2 Turvallisuussuunnitelma, ennen töiden aloittamista

Asiat voidaan esittää esimerkiksi laatu- tai projektisuunnitelmassa.

Sisältö:

- työmaan järjestelyt eri rakennusvaiheissa
- kaivantotyöt
- työmaaliikenne
- työmenetelmät
- koneiden ja laitteiden käyttö
- nostot ja siirrot
- putoamissuojaukset
- työ- ja tukitelineet

5.3 Vaarallisten töiden turvallisuussuunnittelu

Töitä ovat mm.:

- maan sortumavaara
- suurjännitejohtojen läheisyydessä tehtävät työt

5.4 Työkohteen liikenteen järjestelyn suunnittelu

Työkohteen liikenteenjärjestelyistä tehdään aina suunnitelma, kun työtä tehdään tietyssä tien kohdassa.

Liikenteen järjestelyjen suunnitelma on yksinkertaisimmillaan merkintä työmaan päiväkirjassa liikennemerkkien tai varoituslaitteiden käytöstä työkohteen varoittamisessa. Suunnitelmana voidaan käyttää myös ohjeiden kopiota.

5.5 Työmaan turvallisuusseurannan pöytäkirja

Vastaanottotarkastus

Jokaiselle työmaalle tulevalle työkoneelle ja tekniselle laitteelle tehdään vastaanottotarkastus. Koneille ja laitteille tehdään vastaanottotarkastus ennen kuin ne otetaan käyttöön.

Työmaan kunnossapitotarkastukset

Kunnossapitotarkastuksen voi korvata MVR-mittarilla. Menettelystä on sovittava asianomaisen työsuojelupiirin kanssa.